

Op 15 April lanceerde DJI hun nieuwe drone voor het vastleggen van ongelooflijke beelden met de nieuwe DJI Air 2S. De drone heeft veel mensen enthousiast gemaakt, van makers van content tot dronefanaten en reizigers, maar een vraag die vaak wordt gesteld is: 'Waar is het klasse-identificatie label' ofwel het Cx label.

De eis voor een Cx label maakt deel uit van de nieuwe Europese dronevoorschriften van de Europese Commissie en de European Union Aviation Safety (EASA) die op 31 december 2020 in werking is getreden. De nieuwe wetgeving is door DJI omarmd en maakt een weg vrij voor een tijdperk van harmonisatie qua drone-regelgeving in de 27 EU-lidstaten en in IJsland, Noorwegen en Liechtenstein.

De nieuwe Europese droneverordeningen hanteren een risicogebaseerde benadering en maken daarom geen onderscheid meer tussen vrijetijds drone vluchten of commerciële vluchten. De nieuwe regels houden rekening met het gewicht en de specificaties van de drone en de operatie waarvoor hij bedoeld is. Er zijn drie categorieën, namelijk de 'Open Categorie', de 'Specifieke Categorie' en de 'Gecertificeerde Categorie'. Als je meer wilt weten over de verschillende categorieën en wat zij inhouden kan je [hier](#) de FAQ van EASA vinden.

Consumentenproducten van DJI, zoals de nieuwe Air 2S, worden voornamelijk gebruikt in de 'Open Categorie' waarin de nieuw geïntroduceerde Cx labels in de toekomst verplicht zijn.

Als het verplicht is, waar is dan het label?

Vanaf de publicatiedatum (30.04.2021) van dit artikel zijn de normen nog niet vastgesteld door de regelgevende autoriteiten, maar worden ze ontwikkeld met actieve betrokkenheid van DJI en anderen in de drone-gemeenschap. Zodra de normen zijn bevestigd en er zogenaamde aangemelde instanties zijn, zal DJI een lijst op hun website publiceren die laat zien welke producten, indien mogelijk, zullen worden opgenomen in Cx-etikettering.

Momenteel kunnen alle DJI-drones worden gebruikt in de 'Open *Limited* Categorie' met bepaalde beperkingen tot 31 december 2022 en de verdere toekomst. Een overzicht van DJI-producten die in deze categorie vallen, vind je [hier](#).

DJI is zich er van bewust dat de huidige situatie heeft geleid tot veel onzekerheden bij gebruikers als het gaat om de naleving van DJI-drones met de nieuwe Europese Drone-voorschriften en Cx-labels. Wees gerust, dit probleem is van het grootste belang voor DJI en zij hopen het zo snel mogelijk op te lossen.

Om u te helpen en de vele vragen te beantwoorden die veelvuldig worden gesteld door zowel bestaande als potentiële klanten, heeft DJI een FAQ opgesteld.

Q: Waar gaat de identificatie van drones over en hoe verschilt deze van CE-markering?

De letters "CE" (de zogenaamde CE-markering) verschijnen op alle DJI-drones die worden verkocht op de uitgebreide interne markt in de Europese Economische Ruimte (EER). Ze geven aan dat DJI drones – net als veel andere producten – zijn beoordeeld om te voldoen aan hoge eisen op het gebied van veiligheid, gezondheid en milieubescherming.

Naast de CE-markering, vereisen de nieuwe Europese Drone-voorschriften dat drones nieuwe identificatielabels (Cx-label) voor verschillende droneklassen krijgen op basis van verschillende verplichte veiligheidseisen. Kortom: de klasse identificatielabels ofwel Cx-labels geven aan welke soorten drones (ingedeeld naar gewicht en technische specificaties) in welk type omgeving kunnen worden gevlogen

Naast de CE-markering, vereisen de nieuwe Europese Drone-voorschriften dat drones nieuwe identificatielabels voor droneklassen krijgen op basis van verschillende verplichte veiligheidseisen. Kortom: de klasse-identificatielabels geven aan welke soorten drones (ingedeeld naar gewicht en technische specificaties) in welk type omgeving kunnen worden gevlogen.

A1: U mag vliegen over mensen maar niet over bijeenkomsten van mensen (Klasse C0 en C1);

A2: U mag dichtbij mensen vliegen (Klasse C0, C1 en C2);

A3: U moet ver weg van mensen vliegen (Klasse C0, C1, C2, C3 en C4).

Het is belangrijk om te vermelden dat de normen voor de identificatielabels (Cx-labels) voor droneklassen nog in ontwikkeling zijn door de regelgevende autoriteiten met actieve betrokkenheid van DJI, maar nog niet zijn afgerond. Theoretisch kunnen UAS-fabrikanten samenwerken met zogenaamde 'notified bodies' en controleren of het product onder een van de verschillende drone-identificatieklassen valt. Deze aangemelde instanties zijn echter nog niet gecertificeerd door de EU-autoriteiten. Hoewel DJI deelneemt aan het adviseren over de normen en samenwerkt met potentiële aangemelde instanties, wordt de uiteindelijke beslissing gemaakt door de regelgevende autoriteiten, en dit valt buiten de controle van DJI.

Q: Kan ik met mijn drone vliegen zonder een drone-klasse-identificatielabel?

Dit specifieke probleem wordt duidelijk uitgelegd door artikel 22 van EU-verordening 2019/947. Hierin is bepaald dat er een overgangperiode is voor drones zonder droneklasse-identificatielabels. Deze kunnen tot 31 december 2022 (en daarna) met bepaalde beperkingen blijven vliegen in de zogenaamde 'Open Limited Category'. Een overzicht van DJI-producten die worden gebruikt in deze categorie, vind je [hier](#).

DJI moedigt gebruikers aan om te beoordelen in welke categorie hun drone en vlucht thuishoort en de bijbehorende regels en voorschriften te volgen.

Q: Krijgen DJI-drones, zoals DJI Air 2S, een identificatielabel voor drones?

Zodra de normen zijn bevestigd door de regelgevende autoriteiten en aangemelde instanties, zal DJI een lijst op hun website publiceren die laat zien welke producten zullen worden opgenomen in de identificatie-etikettering van drones.

DJI neemt sinds 2016 deel aan de bespreking van deze normen en de DJI ingenieurs hebben de mogelijke aanpassingen aan de DJI-producten overwogen om te voldoen aan de toekomstige vereisten.

Q: Hoe weet DJI of haar producten voldoen aan het nieuwe regelgevingskader?

Voor een voorevaluatie van wat er vanuit DJI's kant moet gebeuren, werken zij samen met een technische inspectie-instelling die productcertificeringsdiensten levert. Deze technische inspectie-instelling moet worden bevestigd als een 'aangemelde instantie' voor de definitieve klasse-identificatie-etikettering (Cx-etikettering) voordat DJI verder kan gaan. Dit valt buiten de controle van DJI.

Q: Wat gebeurt er als je na 31 december 2022 geen droneklasse-identificatielabel (Cx-label) hebt?

Alle producten zonder droneklasse-identificatielabel kunnen na de overgangperiode (vanaf 31 december 2022) nog steeds in de open categorie worden gebruikt, maar alleen in de meest beperkte subcategorie A3 (weg van mensen), tenzij ze minder dan 250g wegen. Meer informatie over hoe

drones zonder Cx-label in de categorie Open Limited kunnen blijven vliegen is te vinden in de EASA FAQ: <https://www.easa.europa.eu/faq/116508>

Q: Moet mijn drone een klasse-identificatielabel (Cx-label) hebben om commercieel te kunnen opereren?

De nieuwe EU-verordening maakt geen onderscheid tussen privé en commercieel dronegebruik in de Open categorie. Drones zonder klasse-identificatielabels kunnen nog steeds commercieel worden gebruikt tot 31 december 2022, maar met enkele operationele beperkingen. Ze kunnen ook worden gebruikt na de overgangsperiode (vanaf 31 december 2022) maar alleen in de meest beperkte subcategorie A3 (weg van mensen), tenzij ze minder wegen dan 250g.

Meer informatie over hoe drones zonder klasse-identificatielabels (Cx-labels) in de Open Categorie kunnen blijven vliegen, is te vinden in de EASA FAQ: <https://www.easa.europa.eu/faq/116508>